

Rana Arbeiderpartis

partiprogram

2023–2027

Sterkere fellesskap

Rana Arbeiderparti

INNHold

INNLEDNING.....	3
ARBEID OG NÆRING	4
OPPVEKST OG UTDANNING.....	6
HELSE OG OMSORG.....	8
KLIMA OG MILJØ.....	10
KULTUR OG FRITID.....	12
BRUKERVENNLIG KOMMUNE – GOD ARBEIDSGIVER.....	14
BY- OG SENTRUMSUTVIKLING	15
DISTRIKTS- OG BYGDEUTVIKLING	16
BOLIG.....	18
INKLUDERING OG MANGFOLD	19

INNLEDNING

Rana er en god kommune å leve i. I Rana forbedrer vi nå vekst og nye spennende muligheter, men trenger også flere ranværingar. Da må vi legge til rette for tilflytting og nye arbeidsplasser. Vi skal sikre et gode bo- og oppvekstmiljø. Det betyr gode barnehage- og skoletilbud. Et trygt og godt arbeidsliv. Gode kultur- og fritidstilbud. Gode helse- og omsorgstilbud gjennom alle faser av livet.

I Rana skal alle være med. De som trenger hjelp skal få det og vi skal løse oppgavene sammen. Samtidig skal vi være nøysomme. Vi vil ikke legge sten til byrden for de som sliter ved å øke eiendomsskatten.

Rana Arbeiderparti vil utvikle Rana videre. Vi vil skape bedre tjenester for unge og eldre og arbeide for et enda mer rettferdig Rana der det er plass til alle.

De 10 viktigste sakene for Arbeiderpartiet er:

1. Sikre utvikling og arbeidsplasser. Flyplassen og dypvannskai skal bygges og vi må sikre størst mulig ringvirkninger fra disse, fra batterifabrikken og annen industri.
2. Vi skal sikre mer ren kraft for å holde prisene nede for å sikre billig kraft til folk og næringsliv. Vi vil ha konsekvensutredning og konsesjonsbehandling av kraftprosjekter slik at vi kan ta kunnskapsbaserte valg.
3. Vi skal kutte utslipp, ha fossilfrie byggeplasser og at kommunen bygger pluss- eller passivhus.
4. Vi skal utvikle kulturbyen Rana videre og realisere kulturkvartalet.
5. Alle skal få en verdig alderdom med hjelp til å bo hjemme så lenge de ønsker det.
6. Vi skal halvere andelen som jobber deltid i kommunen.
7. Vi skal fullføre skoleløftet med nye eller renoverte skoler på Lyngheim, Skonseng og Storforshei neste periode.
8. Vi skal innføre gratis aktivitetsskole i stedet for SFO, og deretter erstatte hjemmelekser med skolelekser.
9. Vi sier nei til å øke eiendomsskatten. Vi vil heller ikke utvide området for den, men skal øke bunnfradraget.
10. Arbeiderpartiet vil sikre et seriøst arbeidsliv. Vi sier nei til privatisering på bekostning av ansattes lønns- og pensjonsvilkår, og skal sørge for at vekst i byen ikke går på bekostning av arbeidstakeres rettigheter.

Godt valg!

Med vennlig hilsen
Geir Waage
Ordfører i Rana

ARBEID OG NÆRING

Arbeids- og næringspolitikkenes mål er å skape flere arbeidsplasser, hele faste stillinger og samtidig bidra til et seriøst arbeidsliv. De viktigste faktorene for dette er gode rammevilkår for eksisterende og framtidige virksomheter, folk som tar utfordringer og skaper nye bedrifter, kompetente og motiverte ansatte. Bolyst, blilyst og økt tilflytting av variert kompetanse er avgjørende for å nå våre mål.

Det viktigste enkelttiltaket for vekst de neste årene er byggingen av en stor flyplass på Hauan. Fremover er det viktig å sikre størst mulig bruk og rutetilbud for å utnytte mulighetene. En stor flyplass vil bli et tidsskille for et næringsliv som både har internasjonale eiere og som henvender seg til et internasjonalt marked. Sammen med batterifabrikkene og dypvannskaia vil prosjektet løfte Helgeland og skape nye muligheter i regionen.

I dag er det mange, spesielt unge og eldre som står utenfor arbeidslivet. Kommunen må i samarbeid med NAV og partene i arbeidslivet bidra til at flere av de som står utenfor arbeidslivet får en sjanse. Flere må få fast jobb og midlertidige ansettelser må reduseres.

For Rana er det avgjørende at kraftforedlende industri og mineralnæringen i Norge har minst like gode rammevilkår som land vi konkurrerer med. Rana og Nordland er i dag et overskuddsområde innenfor kraftproduksjon. Med alle industriprosjektene som er planlagt i regionen

vil dette overskuddet raskt bli et underskudd. Det må bygges mer fornybar kraft. Denne krafta må brukes til lokal verdiskaping, og vi må sørge for at kraftoverskuddet bevares gjennom økt kraftproduksjon.

Det er viktig for Rana og hele Helgeland at vi klarer å videreutvikle de kompetansebedriftene vi har og at regionen får flere. I dette arbeidet er det viktig at flere bedrifter knytter seg til nasjonale og internasjonale forskningsmiljø.

Rana har et variert næringsliv som sikrer arbeidsplasser i hele kommunen. Kulturbaserte næringer og primærnæringer er viktig for å sikre et mangfoldig arbeidsmarked og for å bygge identitet og tilhørighet. Det sterke kulturlivet, både profesjonelt og på amatørnivå, gir gode forutsetninger for kulturbaserte næringer. Innen landbruk og reindrift har det lenge vært en framvekst av ulike småproduksjoner. Kombinasjonen av landbruk, reindrift, mat- og kulturopplevelser styrker Helgeland som reiselivsdestinasjon og øker bolysten i kommunen og må styrkes.

Trepartssamarbeidet mellom arbeidsgivere og arbeidstakere sine organisasjoner og det offentlige er et av samfunnets viktigste verktøy for å sikre verdiskaping, trygge arbeidsplasser og utjevne sosiale forskjeller. Når kommunen nå står ovenfor en periode med stor vekst er det viktig at alle parter deltar. Vi vil derfor støtte opp om det lokale trepartssamarbeidet.

RANA ARBEIDERPARTI VIL:

- Arbeide for størst mulig lokale og regionale ringvirkninger av ny stor flyplass på Hauan.
- Samarbeide tettere med næringslivet og sikre kommunens plankapasitet i møte med investeringer og befolkningsvekst.
- Ikke øke eiendomsskatten eller innføre eiendomsskatten på boliger på flere områder enn i dag.
- Arbeide for flere studietilbud ved Campus Helgeland.
- At Rana skal delta aktivt i Nordområdesatsingen, spesielt gjennom et samarbeid med Mo i Rana Havn KF og industrien i Rana.
- At Rana kommune skal innføre strengere krav til leverandører og på den måten ta vare på seriøse bedrifter for å forhindre sosial dumping, arbeidslivskriminalitet og fremme bærekraftige innkjøp.
- Ha flere varig tilrettelagt arbeidsplasser.
- I samarbeid med Rana kommune og næringslivet, legge til rette for at folk med nedsatt funksjonsevne kommer seg i arbeid.
- Samarbeide med partene i arbeidslivet om utvikling av fag- og yrkesopplæringen.
- I samarbeid med fylkeskommunen jobbe for å få bedret framkommeligheten og sikkerheten i Bustneslia.
- At Rana kommune, Mo i Rana Havn KF og Rana Industriterminal må bygge ny dypvannskai i Langneset og videreutvikle kaianleggene i Toraneset slik at begge havneavsnittene får full intermodalitet.
- Arbeide for en helhetlig løsning for transportsystemet i Rana kommune
- Etablere god bredbåndsdekning i hele kommunen.
- Styrke Rana som reiselivsdestinasjon i utvikling og samarbeid med relevante aktører
- Tilrettelegge for økt godsoverføring fra vei til sjø og bane
- Vi vil ha et eget prosjekt som skal sørge for at ungdom som står utenfor arbeid og skole får alternative utdannings- / arbeidsløp.
- Utvikle nye nærings- og industriarealer i samarbeid med industri og næringsliv
- Arbeide for at eldre skal kunne stå lengre i arbeidslivet, hvis de ønsker.
- Arbeide for å beholde og videreutvikle statlige arbeidsplasser i kommunen
- Ikke støtte etablering av datasentre som utvinner kryptovaluta.
- Styrke trepartssamarbeidet.

OPPVEKST OG UTDANNING

Den norske fellesskolen – at alle uansett bakgrunn går i samme skole – har vært viktig for å sikre lik rett til utdanning, jevne ut forskjeller og for å skape fellesskap. Å gi barn og unge en god skolegang er det viktigste tiltaket kommunen kan gjøre for å gi dem like muligheter til å lykkes senere i livet.

En viktig suksessfaktor er å ha godt utdannede og motiverte lærere. Vi mener lærerne i Rana-skolen skal tilbys gode utviklingsmuligheter, kurs og faglig oppdatering og at de skal være sentrale i å være med å utvikle Ranaskolen videre.

Vi vil fullføre skoleløftet gjennom oppgradering av skoler og skolegårder slik at alle elever i grunnskolen i Rana skal gå på nye eller renoverte skoler. Dette skal fullføres i kommende valgperiode. Med et forventet økt antall elever fra andre land knyttet til etableringen av ny industri, ønsker vi å fullføre arbeidet med en internasjonal linje i Ranaskolen.

Skolen skal sørge for at elever lærer, mestrer og utvikler gode relasjoner. SFO (skolefritidsordningen) skal erstattes av AKS (aktivitets-skolen) slik at vi får mer og variert innhold for barna. Vi vil innføre AKS og erstatte hjemmeløkser med skoleløkser, slik at alle elever får den samme muligheten til oppfølging gjennom skolen. Vi vil gi barna mer tid til læring på skolen, og mer fri når de kommer hjem.

For å yte best mulig trenger alle barn sunn mat. Vi vil arbeide for å innføre skolefrokost på ungdomstrinnet og skolefrukt 1.-7.trinn. Forskning viser at gratis og sunn mat har svært stor effekt på læringsmiljøet i klasserommet.

Noe av det viktigste i livet for alle barn og ungdommer er venner og tilhørighet – å ha venner og føle fellesskap er viktig. Skolen må ha en

god ledelse som kontinuerlig arbeider med å forbedre ulike sider ved læringsmiljøet og som har nulltoleranse mot mobbing og sikre en inkluderende skole.

Rana skal ha gode og trygge barnehager. Oppvekstmiljøet skal både være trygt og sunt samtidig som det skal fremme barnas nysgjerrighet og læring. Barnehagen er viktig for barnas oppvekst og for hvordan de klarer seg på skolen seinere.

Ny barnevernslov gir barna flere rettigheter. Loven stiller store krav til økt dokumentasjon og økt kompetanse. Vi vil sørge for å sette alle foreldre i stand til å være gode omsorgspersoner for sine barn. Vi vil derfor tilby et kurs i foreldreveiledning til alle førstegangsforeldre i kommunen. På den måten vil blivende foreldre ha et kunnskapsgrunnlag som er unikt og verdifullt. Det må være et mål å komme inn med tidlig innsats overfor barn og familier som har utfordringer. Rana kommune må derfor jobbe tverrfaglig og sammen med andre aktører som helsevesen og andre kommuner for å sikre at ressursene brukes mer forebyggende enn i dag.

Rana er en del av det sørsamiske språkområdet, er vertskap for det sydsamiske teatret og har en stor samisk befolkning. Til tross for dette, er det flere mangler i språk- og kulturtilbudet til den samiske befolkninga. En satsing på de ulike samiske språkene og kultur vil være en berikelse for alle. Dette krever systematisk satsing på kompetanse, spesielt i barnehage og skole. Barns rettigheter til å lære samisk i skole og barnehage må prioriteres, men samisk bør også gjøres tilgjengelig som valgfag for alle elever på sikt.

RANA ARBEIDERPARTI VIL:

- Fullføre skoleløftet gjennom oppgradering av Storforshei, Skonseng og Lyngheim slik at alle elever i grunnskolen i Rana skal gå på nye eller renoverte skoler.
- Sikre at all undervisning i skolen skal gjennomføres av faglærte pedagoger.
- Gjennomføre et digitalt kunnskapsløft for lærerne i grunnskolen.
- Arbeide for å erstatte nettbrett med PC i ungdomsskolen.
- Sørge for at alle lærere har mulighet til å delta på kurs og videreutdanning.
- Gjøre skolefritidsordningen om til en aktivitetsskole (AKS).
- Øke innslaget av praktisk/estetiske fag der det er mulig.
- Erstatte hjemmelekser med skolelekser når omleggingen til AKS er fullført.
- Arbeide for gode muligheter for hospitering i ulike bedrifter og i videregående skole.
- Styrke innsatsen innenfor svømmeopplæring slik at alle elevene lærer seg å svømme.
- Gjennomføre løpende barnehageopptak.
- Utrede behovet for heldøgnsbarnehager.
- Styrke den tidlige innsatsen og øke ressursbruken til forebyggende arbeid.
- Da må det jobbes godt på tvers av kommunens avdelinger og med andre offentlige etater. Derfor er det så viktig at det tette samarbeidet mellom barnevern, helsevesen, barnehage, skole og PPT videreutvikles.
- Styrke samarbeidet mellom barnehagene og kommunens kulturskole.
- Tilby foreldreveiledningskurs til alle blivende foreldre som ønsker det.
- Øke kapasiteten og kompetansen i barnevernet for å hindre fristbrudd, samt skape rom for frivillige tiltak og forebygging.
- Gå i dialog med universitetene for å sikre videreutdanning for helsesykepleiere.
- Styrke helsesykepleierkompetansen i grunnskolen og videregående skole.
- Innføre årlig oppvekstrapport.
- Etablere en forpliktende kommunal opptrappingsplan for samisk språk og kultur som skal inneholde bl.a: kompetanseheving for ansatte i skole og barnehage, styrket stedlig undervisningstilbud for samiske elever og innføring av samisk i barnehage og på sikt som tilbud i SFO/Aktivitetsskolen.
- Følge opp etableringen av internasjonal skole på grunnskole- og videregående nivå.
- Fortsette å jobbe offensivt for at Campus Helgeland og Campus Nesna blir attraktive studiesteder med utdanningstilbud som arbeids- og næringslivet etterspør.
- Arbeide for flere yrkesgrupper inn i grunnskolen, deriblant miljøterapeuter og helsesykepleiere
- Arbeide for flere valgfag i ungdomsskolen for å forberede de unge til videre studier og arbeidslivet

HELSE OG OMSORG

Vårt mål er at alle Ranas innbyggere skal få god helsehjelp ut ifra behov, både i spesialisthelsetjenesten og i kommunal-helsetjenesten. Alle skal leve aktive og gode liv, hvor de kan klare seg selv og bo hjemme så lenge de som de ønsker. Vi vil bygge opp en godt dimensjonert omsorgstrapp der tildeling av tjenester bygger på BEON-prinsippet (Beste Effektive Omsorgsnivå).

Utfordringen for framtidens helsetjeneste er rekruttering både i spesialisthelsetjenesten, fastlegeordningen og kommunal pleie- og omsorgstjenesten. Rana kommune må derfor jobbe målrettet og kreativt for å rekruttere helsepersonell i årene som kommer. Å bygge opp enheter og avdelinger som gir rom for god faglig utvikling og heltidskultur vil være en viktig del av dette.

Kommunen må styrke og videreutvikle de hjemmebaserte tjenestene. Dette vil bidra til effektiv ressursbruk og gi muligheter for oppfølging og behandling i hjemmet som alternativ til institusjon. Kommunen må ha tilstrekkelig kapasitet innen hverdagsrehabiliteringen og

nok dag-, avlastnings- og korttidsplasser. Velferdsteknologi vil være et godt virkemiddel for å få dette til å fungere godt. Vi vil bygge et aldersvennlig samfunn. Dette krever at hele kommunen bidrar, alle etater i kommunen, i godt samarbeid med næringsliv, kulturliv, frivillige lag/organisasjoner og andre.

Vi vil arbeide for at mennesker med demenssykdommer får et godt tilbud gjennom alle faser av sin sykdom. Bofellesskap er for mange et godt alternativ når det å bo hjemme blir for krevende. Kommunen må samarbeide mer med frivillige lag og organisasjoner for at innbyggere med demens og deres pårørende får en bedre hverdag.

Psykiske helseproblemer og rusproblemer forekommer hos mennesker i alle aldersgrupper og i alle grupper av befolkningen. Følgene av rusmiddelbruk og psykiske problemer er lavere livskvalitet, økt dødelighet, sykefravær og uførhet. Rana kommune må tilby en større grad av varierte og lett tilgjengelige tjenester slik at folk får raskere hjelp. Dette gjelder spesielt barn og ungdom.

RANA ARBEIDERPARTI VIL:

- At sykehuset i Rana skal videreutvikles som et fullverdig akuttsykehus.
- Rekruttere til og styrke fastlegetjenesten, både kommunalt ansatte og private fastlegehjemler.
- Rekruttere til og styrke sykepleierkompetansen i helse og omsorgstjenesten, blant annet gjennom kompetanseheving og faste hele stillinger.
- Etablere flere dagplasser i eldreomsorgen.
- At Rana må ha et godt og variert botilbud tilpasset brukernes individuelle behov.
- Styrke helsetjenestene som ytes i hjemmet, herunder hjemmetjenester til mennesker med demenssykdommer og hverdagsrehabilitering.
- Sikre tilstrekkelig antall sykehjemsplasser og korttidsplasser. Institusjonsplasser må bygges ut i takt med behovet.
- Gi trygghetsalarm til de som har behov for det.
- Utvikle samarbeidet med frivillige organisasjoner som driver forebyggende arbeid.
- Styrke tilbudet til mennesker som har utfordringer knyttet til rus og psykiatri.
- Legge til rette for egne botilbud for innbyggere med funksjonsnedsettelse og hjelpebehov.
- Gi innbyggere bedre muligheter til å planlegge egen pensjonstilværelse gjennom god informasjon og forebyggende arbeid.
- Øke bruken av velferdsteknologi for å øke innbyggernes selvstendighet og mestring.

KLIMA OG MILJØ

Klimaproblemene er globale og vi må handle lokalt for å nå målene om å redusere utslippene. Vi vil sikre livsgrunnlaget for nåværende og framtidige generasjoner gjennom forsvarlig og kunnskapsbasert bruk av naturressursene.

Rana skal kutte sine utslipp og støtte den grønne industrien. Vi skal skape verdier gjennom å ha fokus på miljøvennlige og energieffektive tjenester og løsninger. Miljøutfordringene må løses i samspill mellom næringsliv, privatpersoner og myndighetene. Likevel mener vi at det er det offentlige sitt ansvar å ta en lederrolle i det regionale og lokale miljøarbeidet. Det offentlige må legge til rette for at både privatpersoner og bedrifter enkelt skal kunne ta miljøvennlige valg. I tillegg må kommunen kutte egne utslipp.

Kollektivtilbudet må tilpasses folks transportbehovene og bygges opp til å være et reelt alternativ til privatbilisme. Helhetlig planlegging opp mot de største etableringene, innfartsparkerer, pendlerbusser/ekspresbusser inn og ut av byen morgen og ettermiddag, osv. Autonom kollektivtrafikk med mindre busser kan endre kollektivtransporten og legge til rette for et bedre og bredere kollektivt tilbud. Vi ønsker å legge til rette for bildeleringer og korttidsutleie av biler i byområdene, med blant annet dedikerte oppstillingsplasser. Vi vil vurdere om kommunens biler kan frigjøres til bildeling etter modell fra Bodø kommune.

Parallelt med klimakrisen opplever verden en naturkrise. Begge krisene forsterker hverandre, og begge må løses. En skånsom bruk av naturen er nødvendig for å sikre biologisk

mangfold, binding av CO2 og driftsgrunnlag for utmarksnæringene. Rana kommune skal søke å tilbakeføre natur der det er mulig, gjerne som erstatning for natur som tas i bruk. Kommunen må derfor innføre et naturregnskap.

Den billigste krafta er den som aldri brukes. Rana kommune må derfor være i front for å satse på ENØK i egen virksomhet. Nye offentlige bygg må være klimanøytrale eller aller helst plusshus. Kommunen skal ta sikte på produksjon av fornybar energi, f.eks. solceller ved oppføring av nye næringsbygg og boliger.

Vi vil styrke kommunens klimaplan. Den skal sørge for at utslipp kuttes i tråd med Parisavtalen. Energiforbruket skal effektiviseres og de mest effektive tiltakene iverksettes først. For å lykkes med dette må det bygges ut ny, fornybar energi.

Det er behov for mer kraft for å sikre grønn industri og nok kraft til husholdningene. Vi må bygge mer fornybar energi, også i Nord-Norge. Rana Arbeiderparti er positiv til at det skal satses på ny fornybar kraft, men mener det er viktig at hvert prosjekt vurderes separat og gis grundige konsesjonsbehandlinger. Søknadene må behandles etter plan- og bygningsloven, og kommunen må ha mulighet til å si nei. I tillegg må det sikres reell medvirkning fra alle interessenter, spesielt fra reindrifta og annen eksisterende næringsvirksomhet i de berørte områdene. Målet er en prosess som sikrer at det tas kunnskapsbaserte valg gjennom konsesjonsbehandling.

RANA ARBEIDERPARTI VIL:

- Styre etter en forpliktende handlingsplan som halverer utslippene innen 2030 (sammenliknet med 1990) og er klimanøytrale i 2050 i tråd med Parisavtalen.
- Gjennomføre «Plan for sammenhengende gang og sykkelvegnett i Rana»
- Stille krav om at nye offentlige bygg er klimanøytrale eller aller helst plusshus.
- Jobbe for at alle nyoppførte bygg er passiv- eller plusshus.
- Tilrettelegge for mer fornybar energi til industrien og lokalbefolkningen.
- Legge opp til grundige konsesjonsprosesser som vurderer hvert enkelt kraftprosjekt.
- Redusere bruken av plast og arbeide aktivt for å forhindre at plast kommer på avveie og forurensar miljøet.
- I samarbeid med industrien og Statens Vegvesen redusere svevestøvet i Rana.
- Etablere et tett samarbeid mellom Nordland fylkeskommune, Rana kommune og industrien om å utvikle kollektivtilbud og fremme grønne mobilitetsløsninger for å møte den kraftige veksten i Rana.
- At det etableres flere hurtigladere til elbiler.
- Kun anskaffe nullutslippskjøretøy for kommunen.
- Stille krav om utslippsfrie bygge- og anleggsplasser i kommunale anbud.
- Ha et naturregnskap for å sikre at natur ikke nedprioriteres.
- Satse tungt på ENØK, sparing og produksjon av energi til offentlige bygg ved bl.a. solceller.
- Arbeide for å utrede bildeling og korttidsutleie av biler i byområdene.

KULTUR OG FRITID

Et godt fritidstilbud er viktig for å sikre god livskvalitet og folkehelse. Ingen skal stenges ute fra fritidsaktiviteter på grunn av økonomi. Med det store behovet for tilflytting av kompetent arbeidskraft Ranasamfunnet vil ha framover, er det viktig å legge vekt på videreutvikling av kulturtilbudet og gode kulturarenaer. Styrking av kulturskoletilbudet, med allsidige valgmuligheter og priser folk kan betale, er en viktig oppgave framover.

Et godt kultur- og fritidstilbud er viktig for trivsel og bolyst. Vi vil støtte sterkere opp om frivillige lag og foreninger i et felles målrettet arbeid. Vi vil arbeide aktivt for at sang- og musikklivet får bedre øvings- og konsertlokaler. Det er også viktig at vi tør satse på kulturentreprenørskap og utvikling av nye kulturarbeidsplasser.

Kulturlivet i Rana har fostret mange dyktige utøvere og vi må bli enda flinkere til å ta vare på talentene og de ivrige ildsjelene. Vi vil arbeide for at kulturkvartalet realiseres i kommende fireårsperiode. Kulturkvartalet kan være et samarbeid mellom Nordland Teater, Rana kino, samfunnshuset og et nytt Rana kulturhus. Prosjektet kan gjennomføres som et byutviklingsprosjekt i samarbeid med private aktører.

Rana har en lang samisk tradisjon. Det er viktig

å sikre den samiske kulturen og det samiske språket. Vi ønsker å tilrettelegge for flere møteplasser og fritidstilbud, som formidler samisk kultur.

Tilhørighet og tilknytting er viktig for alle, men særlig for barn og unge. For Arbeiderpartiet er det viktig at ungdom skal ha innflytelse på saker som betyr mye for dem. Det gjelder både i skolehverdagen og på fritida. Det gjelder i kulturlivet og i idretten – og på mange andre områder. For å ivareta dette er ungdomsrådet særlig viktig. Det er naturlig at ungdomsrådet inviteres til å holde innlegg i starten av kommunestyres møter for å gi sitt syn i relevante saker.

Idrett skaper engasjement og begeistring og gir økt livskvalitet, trivsel og gode oppvekstvilkår i bygd og by. Idretten er samtidig en unik arena for integrering, folkehelse, sosial utjevning og likestilling. Vi vil sikre gode idrettstilbud som er tilgjengelig for alle, særlig for barn og unge. Deltakelse må være billigst mulig og det må arbeides for å redusere utstyrspresset. Vi vil at kommunen må videreføre og forbedre samarbeidsavtalen mellom kommunen og idretten slik at idrettsrådet, idrettslagene og kommunen jobber sammen for å utvikle idretten.

RANA ARBEIDERPARTI VIL:

- Jobbe sammen med idretten og kulturlivet for å sikre at ingen barn mister muligheten til å delta på fritidsaktiviteter på grunn av hvor de bor eller størrelsen på foreldrenes lommebok.
- Realisere kulturkvartalet.
- Arbeide aktivt for at Rana ungdomsråd blir invitert og hørt i relevante saker – og at ungdomsrådet bruker taleretten om relevante saker i kommunestyret
- Sikre øvingslokaler til kulturlivet.
- Legge til rette for de som ønsker å skape kunst- og kulturbaserte arbeidsplasser.
- Videreføre BUA-ordningen med utleie av utstyr.
- Videreutvikle samarbeidet mellom kommunen og frivillige organisasjoner. Bidra i det samiske kulturløftet og skape flere møteplasser og kulturtilbud for samisk befolkning, og styrke formidling av samisk språk og kultur.
- Utarbeide en kulturplan for Rana kommune.
- Delta aktivt i aktiviteter i kommunen når Bodø er europeisk kulturhovedstad i 2024.

BRUKERVENNLIG KOMMUNE – GOD ARBEIDSGIVER

Rana er en fleksibel, effektiv og servicevennlig kommune, men vi skal bli enda bedre. Vi skal ha tjenester av høy kvalitet og tilgjengeligheten på fremmede språk skal også være god. Tjenestene blir gode når innbyggerne er med på å utforme dem. Derfor er det så viktig at Rana kommune er dyktig på bruk av brukerundersøkelser og tilbakemelding fra brukere. Innbyggerne er ikke bare brukere av kommunens tjenester, men også en ressurs.

Vi sier nei til konkurranseutsetting og privatisering av grunnleggende tjenester som skole

og omsorg. Privatisering betyr ofte byråkratisering og at tjenestekvaliteten stagnerer. Vi mener kommunen har de beste forutsetningene til å forbedre det offentlige tilbudet og det gode samarbeidet med frivillig sektor.

Rana kommune skal ha en god seniorpolitikk. Vi trenger aktive og oppdaterte eldre arbeidstakere. Det er uakseptabelt at mange, spesielt kvinner, må jobbe ufrivillig deltid. Vi vil derfor innføre et heltidsløft i kommunen for ansatte som ønsker å få heltidsstillinger.

RANA ARBEIDERPARTI VIL:

- At Ranas informasjons- og tjenestetilbud over internett skal være blant de beste i landet, men det skal fortsatt være normalt å tilby personlige tjenester der innbyggerne kan møte mennesker når de har behov for det i forbindelse med kommunale tjenester.
- At Rana kommune skal arbeide kontinuerlig for bedre kvalitet, bl.a. økt tilgjengelighet, større valgfrihet og kortere behandlingstid.
- Samarbeidet med de ansattes organisasjoner må styrkes slik at utvikling og forandring i kommunen skjer effektivt og i nært samarbeid med de ansattes organisasjoner. De ansattes kompetanse og motivasjon er kommunens viktigste ressurs.
- Sikre at kommunalt ansatte får lik lønn for likt arbeid.
- At Rana kommune skal praktisere rett til helstilling.
- At Rana kommune skal fortsatt være en aktiv lærlingebedrift, og øke antall lærlinger, lære kandidater og trainéer.
- At Rana kommune skal ha helsefremmende arbeidsplasser.
- Motarbeide enhver form for korrupsjon.
- At Rana kommune skal opprette handlingsplan mot diskriminering og hatvold.
- Ha en helhetlig strategi for kompetanseheving til de ansatte
- At Rana Kommune skal gjennomføre et samisk kompetanseløft for sine ansatte og styrke kvaliteten i tjenestetilbudet til samisk befolkning.
- Arbeide for å etablering av krematorium i Rana.

BY- OG SENTRUMSUTVIKLING

Levende bysentrum bidrar til å skape bolyst, stedsidentitet og levende lokalsamfunn. Levende bysentrum skaper også positive effekter for kultur-, utelivs- og handelssektoren. Det er derfor en viktig kommunal oppgave å bidra til å gjøre bysentrum mer brukt.

Mo i Rana har gode forutsetninger for å bli en mer attraktiv by. Gjennom innbyggerundersøkelsen «ke tenk du?» fikk kommune og næringsliv gode innspill fra befolkningen om hva som er ønskelig for å skape en mer attraktiv by. Mer farger, forskjønning av byrom og parker

stod høyt på ønskelisten. Det er avgjørende at det, i samarbeid med næringslivet, jobbes aktivt for å gjøre bysentrum mer attraktivt. Dagens sentrumsgrenser beholdes.

Behovet for varierte boliger er økende i Rana. Vi vil tilrettelegge for økt boligbygging og sentrumsaktiviteter gjennom å økt fortetting og økt byggehøyder. Rana kommune må være åpen for nye ideer om hva et bysentrum kan by på av virksomhet og aktivitet – særlig med tanke på å tiltrekke seg unge og de eldre.

RANA ARBEIDERPARTI VIL:

- At Rana kommune skal utvikle sine institusjoner i sentrum og derved bidra til et levende sentrum.
- At sentrum skal ha ikke-kommersielle fritidstilbud til ungdom.
- Rana kommune må sikre god atkomst til sentrum med trygge sykkelveger, god kollektivtransport og tilstrekkelig parkeringsareal.
- At estetikk – formgiving, farger og materialbruk – må bli viktigere i byutviklingen.
- Utvikle blomsterbyen Mo i Rana.
- Ha mer kunst i byrommet.
- Videreutvikle grøntområdene og parkene.
- Ha økte byggehøyder og fortetting, men Havmannaksen og Kirkeaksen skal bestå.
- Kommunen må i samarbeid med næringslivet få til en bedre by-skilting.
- Synliggjøre og skilte med flere samiske stedsnavn og gi større rom for samisk kunst og kultur i bybildet.
- Det må legges til rette for et offentlig toalett i sentrum.
- Kommunen må i samarbeid med næringslivet legge til rette for en sentrumsnær parkeringsplass for bobiler.
- Krav til parkeringsplasser og minste felles uteområder bør justeres slik at de tilrettelegger for fortetting i sentrum.
- At kommunen bør lage en farge- og lysplan for byen.
- Krav og rutiner for skjenkebevilling bør bli bedre tilpasset bransjen og mer digital.
- Kommunen må sikre at krav som stilles i anbudskonkurranser blir fulgt opp, og at det blir konsekvenser når aktører ikke oppfyller krav.

DISTRIKTS- OG BYGDEUTVIKLING

En av de store kvalitetene ved Rana er variasjonen mellom by og land, urbane kvaliteter, god plass, frisk luft, industri og nærhet til natur. Mange ønsker å bo de levende bygdene i Rana. En viktig oppgave for kommunen vil være å sikre gode rammebetingelser for å utvikle både arbeidsplasser, kulturtilbud og velferdstjenester.

Kulturbaserte næringer og primærnæringer er viktig for å sikre et mangfoldig arbeidsmarked og for å bygge identitet og tilhørighet. Innen landbruk og reindrift har det lenge vært en framvekst av ulike småproduksjoner. Kombinasjonen av landbruk, reindrift, mat- og kulturopplevelser styrker Helgeland som reiselivsdestinasjon og øker bolysten i kommunen og må styrkes.

Mineralnæringen er en viktig næring for Rana og det er viktig å arbeide systematisk med å sikre Rana Gruber minst like gode rammevilkår som aktører som opererer i andre land vi konkurrerer med.

Kommunen skal jobbe aktivt opp mot ulike aktører som selskapene, fylkeskommunen og staten for å sikre god brebåndsdekning i hele kommunen, da dette er en forutsetning for både næringsutvikling og bolyst.

Vi vil fullføre skoleløftet gjennom oppgradering av skoler og skolegårder slik at alle elever i grunnskolen i Rana skal gå på nye eller renoverte skoler. De skolene som nå gjenstår er Storforshei, Skonseng og Lyngheim. Dette skal fullføres i kommende valgperiode.

Lokalsamfunnene i Rana preges av stor dugnadsånd, kreativitet og innbyggere som selv bidrar til å skape levende bygder med stor aktivitet. Da må det sikres forutsigbarhet og gode og likeverdige tjenestetilbud. Det må være forutsigbarhet, slik at vi får det beste ut av hvert enkelt lokalsamfunn. Det kan ikke være aktuelt for kommunen å privatisere ansvaret for brøyting dersom ikke dette kommer som et initiativ og sterkt ønske fra lokale krefter som selv ønsker å ta ansvaret og få tilskudd. På samme måte er det ikke være aktuelt å innføre eiendomsskatt på bolig i de områdene som i dag er unntatt.

Arbeiderpartiet vil at kommunen sammen med idretten og kulturlivet for å sikre at ingen barn mister muligheten til å delta på fritidsaktiviteter på grunn av økonomi eller hvor i kommunen de er bosatt.

RANA ARBEIDERPARTI VIL:

- Ha en offensiv distrikts- og bygdesatsing som bruke alle mulighetene som ligger i de mange lokalsamfunnene i Rana.
- Styrke satsingen på landbruk og reindrift som en kilde til kortreist, trygg og rein norsk mat.
- Støtte opp om aktører som benytter kombinasjonen av landbruk, reindrift, mat- og kulturopplevelser i utviklingen av Rana og Helgeland som reiselivsdestinasjon.
- Fullføre skoleløftet på Storforshei, Skonseng og Lyngheim skoler.
- Ikke innføre eiendomsskatt på bolig i områder som i dag ikke er omfattet av skatten.
- I samarbeid med fylkeskommunen jobbe for å få bedret framkommeligheten og sikkerheten i Bustneslia.
- Bidra til at det etableres god bredbåndsdekning i hele kommunen.
- Bidra til at alle har et godt kultur- og idrettstilbud, uavhengig av hvor i kommunen de bor og størrelsen på lommeboka.

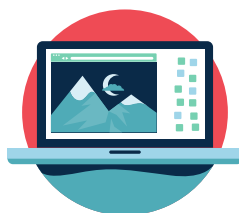
BOLIG

Bolig er noe av det viktigste for folks velferd. Det må bli enklere å komme inn på boligmarkedet for alle, særlig ungdom. Vi vil gjennom dialog og samarbeid med boligaktører sørge for at flere førstegangskjøpere får muligheten til å eie sin egen bolig. Dette gjelder ulike ordninger og løsninger som blant annet «Leie til Eie»-modellen, flere kommunale boliger og boliger med kommunal tilvisningsrett. Den sosiale boligpolitikken må videreføres gjennom et boligsosialt handlingsprogram.

Med etableringen av battericellefabrikkene står kommunen foran en betydelig vekst. Private boligaktører har allerede annonsert planene for flere store boligutbyggingsprosjekter i årene som kommer. Når kommunen opplever stor vekst er det spesielt viktig at det bygges nok boliger, og varierte boliger slik at prisen ikke blir for høy. Kommunen må ha nok tilgjengelig kapasitet til å behandle byggesøknader og sørge for forutsigbarhet for utbyggerne.

RANA ARBEIDERPARTI VIL:

- Legge til rette for hurtig utbygging av flere boliger.
- Etablere flere utleieboliger slik at også de uten stor egenkapital kan få et godt sted å bo.
- At Rana kommune skal ha et variert tilbud av boliger til ulike grupper.
- At det etableres flere kommunale boliger.
- At kommunen legger til rette for rimelige utleieboliger for studenter, i samarbeid med Husbanken og studentsamskipnaden.
- At kommunen i samarbeid med næringslivet øke antallet boliger med kommunal tilvisningsrett.
- At kommunen samarbeid med boligkooperasjonen setter i gang prosjekter med mål om å redusere prisen for førstegangskjøpere.
- Legge til rette for ulike boligordninger, som «Leie til Eie», for at ungdom lettere kan komme inn på boligmarkedet.

INKLUDERING OG MANGFOLD

Vi skal arbeide for at Rana er et inkluderende samfunn der alle skal med. Vi skal bekjempe fattigdom og fordommer. Rana skal være et

samfunn hvor ingen diskrimineres på grunn av alder, funksjonsevne, opphav, kjønn, livssyn eller seksuell orientering.

RANA ARBEIDERPARTI VIL:

■ Videreutvikle og forbedre introduksjonsprogrammet for bosatte flyktninger i Rana.

■ Videreutvikle Rana bibliotek som en viktig arena for inkludering.

Rana Arbeiderparti